

Handreiking uitwisseling niet-bijzondere persoonsgegevens van leerlingen tussen school en GGD in het kader van bron- en contactonderzoek COVID-19

Ministerie van OCW, in samenwerking met het RIVM, GGD GHOR, PO-Raad en VO-raad – 25 maart 2021

Deze handreiking is bedoeld voor schoolbestuurders, schoolleiders, afdelingsleiders, preventiemedewerkers, functionarissen gegevensbescherming en, indien aanwezig, de schoolarts.

Het funderend onderwijs is in februari en maart 2021 heropend met aanvullende richtlijnen en maatregelen om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Een aanscherping van het bron- en contactonderzoek (BCO) van de GGD'en gericht op leerlingen van alle leeftijden hoort hierbij. Deze aanscherping was, en is, een voorwaarde voor heropening van het funderend onderwijs. Om dit onderzoek goed en snel uit te kunnen voeren, heeft de GGD bepaalde informatie nodig. De GGD heeft daarvoor (niet-bijzondere) persoonsgegevens nodig van personen die mogelijk in contact zijn geweest met een persoon die positief getest is, zodat de GGD ze kan informeren. Scholen dienen hieraan medewerking te verlenen, in lijn met de wet- en regelgeving omtrent de publieke gezondheid. Dit moet uiteraard wel zorgvuldig gebeuren, in lijn met de wet- en regelgeving omtrent de bescherming van persoonsgegevens. Daarvoor is deze handreiking opgesteld. In deze handreiking leest u welke informatie gedeeld mag worden, op welke wijze dit moet gebeuren, en hoe u ouders/verzorgers hier goed over kunt informeren.

Onderwijs in tijden van corona vindt plaats binnen de richtlijnen van het RIVM en de maatregelen van de Rijksoverheid. Op basis hiervan is [het servicedocument funderend onderwijs en corona opgesteld, evenals de sectorprotocollen](#). Dit zijn de richtlijnen waar scholen, leraren, leerlingen en ouders zich aan moeten houden om het onderwijs op verantwoorde wijze plaats te laten vinden. Wanneer het aantal besmettingen in Nederland hoog is, of snel stijgt, dan kan de werkwijze van de GGD veranderen. Hierbij geldt: volg altijd het advies van de lokale GGD op. Als het test- of quarantainebeleid van het RIVM wijzigt dan wordt deze handreiking aangepast. Op [lesopafstand.nl](#) is een [loket](#) ingericht voor vragen over onderwijs en corona. Ook voor vragen omtrent gegevensdeling kunt u hier terecht.

1. Wat is bron- en contactonderzoek (BCO) en hoe werkt het?

BCO is een essentieel onderdeel van de bestrijding van de COVID-19-epidemie. Door de test- en quarantaineadviezen van de GGD wordt verdere verspreiding zoveel als mogelijk teruggedrongen, en worden verdere besmettingen en ziekenhuisopnames voorkomen. Door het BCO nauwgezet uit te voeren, hoeven alleen mensen van wie het nodig is, in quarantaine. Zo kan het onderwijs voor zoveel mogelijk leerlingen doorgang vinden.

Wanneer iemand positief is getest op het coronavirus, doet de GGD een BCO volgens de landelijke richtlijnen van het RIVM, om verdere verspreiding van het coronavirus te voorkomen. Een positief getest persoon, de index, wordt dan gebeld door een GGD-medewerker. Die persoon weet op dat moment meestal al dat hij of zij positief is.

Samen gaan zij op zoek naar:

- door wie de persoon is besmet (de bron);
- met wie de besmette persoon in de besmettelijke periode in contact is geweest (de contacten).

Contacten worden geïnformeerd over hun besmettingsrisico en welke maatregelen zij moeten nemen.

Na een geconstateerde besmetting worden de contacten door de GGD in drie categorieën ingedeeld:

1. huisgenoten (categorie 1);
2. nauwe contacten (categorie 2);
3. overige contacten (categorie 3).

De GGD bepaalt tot welke categorie iemand behoort. Als leerlingen, leerkrachten of personeelsleden als contact uit BCO komen, ontvangen zij per telefoon, per mail of per brief nadere informatie en adviezen over testen, quarantaine en wat er van hen wordt verwacht. Voor elke groep gelden andere adviezen.

- De **huisgenoten** (cat. 1) en **nauwe contacten** (cat. 2) krijgen te horen dat ze een hoger risico lopen op besmetting met het coronavirus. Zij moeten daarom 10 dagen in quarantaine vanaf het laatste contactmoment met de besmette persoon en zich laten testen op corona, ook zonder klachten.
 - Voor alle volwassenen en kinderen in het voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs wordt geadviseerd zo snel mogelijk te testen en 5 dagen na het laatste contactmoment met de besmette persoon.
 - Voor kinderen in het primair onderwijs en speciaal (basis)onderwijs wordt alleen geadviseerd te testen 5 dagen na het laatste contactmoment met de besmette persoon.

Als de test op of na dag 5 na het laatste contactmoment negatief is, kan de quarantaine worden opgeheven. Wordt de persoon niet getest, dan moet de quarantaine van 10 dagen geheel worden voltooid en mag hij of zij in die tijd niet naar school.

- Als een persoon een negatieve testuitslag heeft, maar gedurende de 10 dagen na het laatste contact met de besmette persoon toch klachten krijgt, dan wordt dringend geadviseerd dat de persoon zich, vanwege de ontstane klachten, toch zo snel mogelijk opnieuw laat testen. De **overige contacten** (cat. 3) hoeven niet in quarantaine. Zij kunnen zich wel laten testen, ook zonder klachten. Zij laten zich testen op of na dag 5 na het laatste contactmoment met de besmettelijke persoon. Voor alle volwassenen en kinderen in het voortgezet en voortgezet speciaal onderwijs wordt naast de test op of na dag 5 óók geadviseerd om zo snel mogelijk te testen, nadat zij hebben gehoord dat zij in contact zijn geweest met de besmettelijke persoon.

Op het moment dat de GGD een BCO gaat uitvoeren vanwege een positief geteste leerling of positief getest personeelslid wordt er contact opgenomen met de contactpersoon van de school. Hierbij wordt de naam van de positief geteste persoon genoemd, mits hij of zij daarvoor toestemming heeft gegeven. De school verstrekt vervolgens aan de GGD de gegevens, zoals opgesomd onder § 3. Op basis hiervan bepaalt de GGD het advies voor de verschillende contacten, neemt de GGD contact met de leerling of diens ouders op, en geeft de GGD het toepasselijke test- en quarantaineadvies.

De GGD kan de school, in gevallen van een uitbraak, adviseren om een hele klas naar huis te sturen of zelfs de school in zijn geheel te sluiten. Dit wordt zoveel als mogelijk voorkomen. Het is raadzaam om ouders en verzorgers te informeren over een besmetting of een uitbraak op school. Draag er in dat geval zorg voor om richting ouders en verzorgers **niet** de namen van de besmette personen te noemen, in verband met de privacyregels.

2. Wat wordt er van een school verwacht bij BCO?

Als iemand van de school positief getest is, dan zijn de volgende partijen betrokken bij het BCO: de **GGD**, de **school**, **ouders** en **leerlingen als zij ouder zijn dan 16 jaar**.

De **GGD** voert het BCO uit, zoals beschreven in § 1.

De **school** dient mee te werken aan het BCO, in het kader van de bescherming van de publieke gezondheid. Dit is vastgelegd in de Wet op de publieke gezondheid (Wpg).

- Het is aan te raden om al contact te zoeken met de GGD, voordat een eventuele besmetting zich voordoet rondom de school. GGD'en hebben een specifiek scholenteam dat ervaring en expertise op dit gebied heeft. Met hen kan dan worden besproken:
 - welke maatregelen een school neemt om het risico op verspreiding te beperken;
 - hoe de school de GGD van de benodigde informatie kan voorzien in het geval van een besmetting;
 - op welke manier uw contactperso(n)en (bijvoorbeeld schoolleiding of preventiemedewerker) snel te bereiken is/zijn; en
 - hoe na een besmetting gegevens zorgvuldig gedeeld kunnen worden.
- De school wordt geadviseerd om een eigen stappenplan op te stellen voor besmettingen of uitbraken op school. De school legt hierin vast hoe er met ouders/verzorgers gecommuniceerd wordt over een besmetting of uitbraak, met inachtneming van de privacyregels.
- Het is nodig om als school al een protocol te hebben met daarin hoe en in welke mate de maatregelen worden toegepast op de school, bijvoorbeeld cohortering. Neem hierin ook op hoe de school de benodigde informatie voor bron- en contactonderzoek snel en eenduidig aan de GGD kan leveren.
- Op het moment dat BCO wordt uitgevoerd rondom de school, wordt de school gevraagd informatie te verstrekken aan de GGD, zodat de GGD kan bepalen op welke dag een positief geteste leerling op school was, met wie hij of zij in contact was en wat de mogelijke gevolgen daarvan zijn. Onder § 3 wordt opgesomd om welke gegevens het gaat. Met het oog op de bescherming van persoonsgegevens, is het van belang dat niet meer gegevens worden uitgewisseld dan strikt noodzakelijk. Dit geldt ook voor het registreren van gegevens door de school én door de GGD. **De school mag bijvoorbeeld niet registreren of delen welke leerling of leerkracht besmet is of wegens besmetting in quarantaine zit, tenzij daar expliciete schriftelijke toestemming voor is gegeven.** Voor leerlingen jonger dan 16 jaar kan deze toestemming alleen door de ouders of verzorgers worden gegeven.
- Het ministerie van OCW heeft vastgesteld dat scholen binnen de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) ten behoeve van het BCO een beperkt aantal niet-bijzondere persoonsgegevens mogen bijhouden en delen met de GGD, zie ook § 3.
- Het is raadzaam om ouders, leerlingen en de medezeggenschapsraad van tevoren goed te informeren over het stappenplan, protocol en BCO, zodat ze weten wat ze kunnen verwachten, maar ook zodat ouders bezwaar kunnen maken, als zij niet willen dat deze gegevens worden gedeeld. Wanneer gegevens zijn gedeeld in het kader van BCO is het vaak ook een goed idee om ouders te informeren.
- Bij een besmetting op school kan het ook voorkomen dat de school op een eerder tijdstip kennis heeft van een mogelijke besmetting dan de GGD. Neem dan contact op met de GGD voor advies.

Van **ouders/verzorgers (en leerlingen van 16 jaar of ouder)** wordt gevraagd dat zij meewerken aan het BCO. Dit is echter niet verplicht. Mochten ouders/verzorgers (of leerling van 16 jaar of ouder) het er niet mee eens zijn dat bepaalde informatie wordt verstrekt aan de GGD, dan kunnen ze hier vooraf bezwaar tegen maken. Het is van belang dat iedere betrokkene weet dat niet meewerken tot gevolg heeft dat het BCO niet optimaal kan worden uitgevoerd; dit levert mogelijk risico's op voor de volksgezondheid. De GGD kan dan immers geen contact opnemen wanneer iemand mogelijk in contact is geweest met een besmet persoon. Daarnaast belemmert het

mogelijk de continuïteit van het onderwijs, als leerlingen of personeelsleden ten onrechte als nauw contact worden aangemerkt en in quarantaine gaan. Het is daarom erg belangrijk dat iedereen zoveel mogelijk meewerkt aan het BCO van de GGD om de verspreiding van het virus te beperken. Om ouders te informeren en de mogelijkheid tot bezwaar te bieden, is een modelbrief opgesteld. Deze brief vindt u in Bijlage 1.

3. Welke informatie is nodig voor een goed BCO en welke gegevens mag de school verstrekken aan de GGD?

Het ministerie van OCW heeft vastgesteld dat een school bepaalde informatie over personen met de GGD mag delen om ervoor te zorgen dat het BCO goed kan worden uitgevoerd. De gegevensverstrekking moet volgens de privacyregels (AVG) *noodzakelijk en proportioneel* zijn. In bijlage 2 staat de juridische onderbouwing hiervan. Het gaat om een beperkte lijst van niet-bijzondere persoonsgegevens. Het uitwisselen van andere persoonsgegevens en bijzondere persoonsgegevens is hiermee uitgesloten.

Het gaat uitsluitend om de volgende gegevens van leerlingen en personeel die mogelijk als categorie 2 of 3 worden aangemerkt:

- De naam;
- De geboortedatum;
- Het telefoonnummer en/of e-mailadres van de leerling of van diens ouders als de leerling jonger is dan 16 jaar;
- Of de leerling op een of meerdere specifieke dagen op school aanwezig was (de presentie-/absentielijst). NB: denk hierbij ook aan aanwezige invalleerkrachten of bv. ambulante begeleiders;
- Waar de leerling in de klas zat tijdens een of meerdere lessen (de plattegrond van de klas);
- Of en op welke manier sprake was van groepsvorming/cohortering en contactbeperking conform de RIVM-richtlijnen.

4. Informatieoverdracht en bewaartermijnen

Met het oog op de bescherming van persoonsgegevens is het van belang om de informatie zorgvuldig te delen met de GGD. Maak hierover goede afspraken met de contactpersoon van de GGD. Bevestig bijvoorbeeld dat deze handreiking wordt gevolgd. Bij het inrichten van dit proces moet de school niet alleen de (G)MR betrekken, maar ook de functionaris gegevensbescherming (FG).

Maak zoveel mogelijk gebruik van beschermde, beveiligde of versleutelde uitwisselingsmogelijkheden. Verken in overleg met de GGD of het mogelijk is om die te gebruiken, of op een andere manier veilig bestanden te delen. Documenten die gedeeld worden, zoals tekstbestanden of spreadsheets, kunnen over het algemeen worden voorzien van een wachtwoord. Dit wachtwoord kan apart worden gedeeld. Zo wordt de kans beperkt dat de gegevens door derden worden ingezien.

De GGD bewaart de informatie niet langer dan strikt noodzakelijk voor het doel: als de contacten zijn benaderd en van advies zijn voorzien, worden de dossiers gesloten. Dit zal in de meeste gevallen binnen enkele dagen zijn. Voor de door de school verstrekte informatie geldt een maximale bewaartermijn.

Bijlage 1 – modelbrief ouders inclusief bezwaarmogelijkheid

Dit betreft een voorbeeldbrief, de passages kunnen worden opgenomen in communicatie richting ouders of verzorgers, mochten scholen dit willen.

Geachte heer/mevrouw xxx, beste ouders/verzorgers van xxx,

Sinds februari/maart is de school weer geopend voor alle leerlingen. Een van de aangescherpte richtlijnen is het zogeheten 'bron- en contactonderzoek (BCO)' van de GGD. Het doel van een BCO is om zo veel mogelijk te voorkomen dat het coronavirus zich verder verspreidt. In deze brief willen we u informeren over de gang van zaken als een leerling of medewerker positief wordt getest.

Als iemand van de school positief wordt getest, neemt de GGD contact met ons op. Dit doen zij om de contacten en de eventuele bron van de besmetting op te sporen. De GGD geeft ons dan de naam van de positief geteste persoon. Voor de publieke gezondheid is het belangrijk dat wij de GGD helpen om te bepalen wie er in contact is geweest met deze positief geteste persoon. We geven de GGD daarom de volgende informatie:

- De roosters van de positief geteste persoon en de presentie-/absentielijst. Met wie de positief geteste persoon mogelijk in contact is geweest;
- De namen en contactgegevens van deze contacten van de positief geteste persoon.

Er zullen door ons nadrukkelijk niet meer gegevens dan bovenstaande worden gedeeld met de GGD.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft vastgesteld dat wij als school deze gegevens mogen delen met de GGD. Op basis van de gedeelde gegevens kan de GGD de verschillende contacten van de besmette persoon benaderen en adviseren over testen en eventueel quarantaine. Vervolgens worden de verstrekte gegevens door de GGD verwijderd.

Wij mogen geen informatie registreren of delen over wie besmet is of eventueel in quarantaine zit.

Vanuit het oogpunt van de publieke gezondheid werken wij als school mee met de GGD. Het is mogelijk dat u bezwaar heeft tegen het delen van de contactgegevens van uw zoon of dochter. Als dit het geval is, kunt u een mail sturen aan xxx@xxx.nl. In dat geval zullen we de naam, de presentie en de contactgegevens van uw zoon of dochter niet delen met de GGD. De GGD en het ministerie van OCW geven wel aan het BCO dan niet optimaal kan worden uitgevoerd. Hierdoor is het virus minder goed te bestrijden. Ook kunnen leerlingen of leerkrachten onnodig naar huis worden gestuurd, omdat dan niet zeker is met wie een positief getest persoon in contact is geweest.

We hopen op uw medewerking. Samen krijgen we het virus sneller onder controle en kunnen we de leerlingen zoveel mogelijk onderwijs geven.

Vriendelijke groet,

Bijlage 2 – notitie motivering gerechtvaardigd belang

Notitie – verstrekking leerlinggegevens door een school in het primair onderwijs, speciaal (basis)onderwijs en voortgezet (speciaal) onderwijs aan de GGD ten behoeve van bron- en contactonderzoek op basis van de grondslag gerechtvaardigd belang

Aan: RIVM, GGD GHOR, directeuren Publieke Gezondheid, Functionarissen Gegevensbescherming GGD'en

1. Aanleiding

Per 1 maart 2021 is het gehele funderend onderwijs heropend voor alle leerlingen. Om ervoor te zorgen dat in zowel het po als vo veilig en verantwoord onderwijs kan worden verzorgd, en de verspreiding van het virus zoveel mogelijk wordt beperkt, is onder meer het bron- en contactonderzoek (BCO) aangescherpt, ook voor kinderen. Leerlingen worden, in lijn met de richtlijnen van de Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding (LCI) van het RIVM, door de GGD nu eerder aangemerkt als 'nauwe contacten' (categorie 2) van een positief getest persoon, de index. Deze contacten worden gevraagd in quarantaine te gaan; 'overige contacten' (categorie 3) hoeven dat niet. Voor de heropening van het funderend onderwijs was het aangescherpte BCO en testbeleid voorwaardelijk.¹²

Voor het uitvoeren van een goed BCO is het noodzakelijk dat GGD'en, nadat zij de melding krijgen dat een leerling positief getest is, bepaalde persoonsgegevens van scholen kunnen verkrijgen om ouders/verzorgers en/of leerlingen goed te informeren of zij in nauw contact zijn geweest met een positief getest persoon.³ Voor deze gegevensverstrekking moet echter wel een grondslag zijn als bedoeld in artikel 6, eerste lid, van de AVG. In deze notitie wordt de motivering voor deze grondslag toegelicht; deze is tot stand gekomen met input van VWS, de GGD GHOR en enkele regionale GGD'en, het RIVM en OCW. Voor scholen komt in de week van 22 maart een handreiking beschikbaar over deze werkwijze; dit wordt reeds toegelicht in de Q&A's over de heropening van het funderend onderwijs die in te zien zijn op www.lesopafstand.nl.⁴

Hieronder komt puntsgewijs het juridisch kader en de grondslag van de gegevensverwerking (§ 2) aan de orde, de motivering waarom sprake is van gerechtvaardigd belang (§ 3), de legitimiteit van verdere verwerking van persoonsgegevens (§ 4), de conclusies van de FG van OCW en GGD GHOR op basis van overleg met enkele regionale GGD'en (§ 5).

¹ Zie voor meer informatie over het testen en de achtergrond daarvan de Kamerbrief van 23 februari 2021 over de stand van zaken covid-19, p. 24 e.v.

² 98ste advies van het Outbreak Management Team (OMT)

³ Deze melding krijgt de GGD doordat een leerling bij een teststraat positief is getest, of doordat een commerciële testaanbieder dit aan de GGD doorgeeft

⁴ <https://www.lesopafstand.nl/lesopafstand/veelgestelde-vragen/>

2. Juridisch kader en grondslag gegevensverwerking

2.1 Om welke persoonsgegevens gaat het?

- De naam van de leerling die mogelijk als categorie 2 of 3 wordt aangemerkt;
- De geboortedatum van de leerling;
- Het telefoonnummer en/of e-mailadres van de leerling (of van diens ouders als de leerling jonger is dan 16 jaar);
- Of de leerling op een of meerdere specifieke dagen op school aanwezig was (de presentielijst);
- Waar de leerling in de klas zat tijdens een of meerdere lessen (de plattegrond van de klas);
- Of sprake was van groepsvorming/cohortering en contactbeperking conform de RIVM-richtlijnen.

Dit is een limitatieve lijst van persoonsgegevens, het uitwisselen van andere persoonsgegevens en bijzondere persoonsgegevens wordt hiermee uitgesloten.

2.2 Om welke gegevensverwerking gaat het?

De verwerking van persoonsgegevens ziet op het verstrekken van de onder 2.1 genoemde persoonsgegevens door het schoolbestuur aan de GGD van de regio van de betreffende school of vestiging.

2.3 Wat is het doel van de gegevensverwerking?

Het doel van de gegevensverwerking is dat het BCO op een effectieve manier kan worden uitgevoerd, om de verspreiding van het virus te beperken. Specifiek binnen de schoolcontext wordt hiermee de continuïteit van onderwijs voor zoveel mogelijk leerlingen bevorderd: door effectief BCO is snel helder welke leerlingen en docenten in quarantaine moeten, en welke niet. Op deze manier kunnen zoveel mogelijk leerlingen op een verantwoorde manier onderwijs blijven volgen, in lijn met de wettelijke verantwoordelijkheid van de school (zie ook 3.1).

De verwerking is ter ondersteuning van het BCO door de GGD, als bedoeld in artikel 6, eerste lid, onder c, van de Wpg, ter bestrijding van de epidemie van covid-19. Het BCO vormt, naast het beperken van sociale contacten (o.a. door sluiting van plaatsen), de kern van de bestrijding van de epidemie.⁵ Het doel van het BCO en de oproep aan categorie 2-contacten om in quarantaine te gaan is dat daadwerkelijk blootgestelde contacten thuis blijven en extra goed op klachten letten waardoor verdere verspreiding (op school maar ook in de privé omgeving) zoveel mogelijk wordt voorkomen en/of zo snel mogelijk wordt gesignaleerd.

2.4 Wat is de grondslag voor de gegevensverwerking?

De verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke (de school) en derden (de samenleving als geheel) (artikel 6, eerste lid, onderdeel f van de AVG).

⁵ <https://lci.rivm.nl/richtlijnen/covid-19-bco>

3. Motivering waarom sprake is van gerechtvaardigd belang

3.1 Wat is het gerechtvaardigd belang?

Er zijn een aantal te onderscheiden belangen die gediend zijn met de verwerking:

- Het belang van de **school** om fysiek onderwijs te kunnen verzorgen en de zorgplicht voor scholen om leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces te laten doorlopen (artikel 8, eerste lid, van de Wet op het primair onderwijs (Wpo), artikel 2, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs (Wvo), artikel 11, eerste lid, van de Wet op de expertisecentra (Wec)). Om fysiek onderwijs te kunnen geven moet de school, ingevolge artikel 6.10, eerste lid, van de Tijdelijke regeling maatregelen covid-19 (Trm) het 'Generiek kader kinderopvang en scholen (leeftijd 0-12 jaar) en het 'Generiek kader voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs (leeftijd 13-18 jaar)' van het RIVM in acht nemen.⁶⁷ In deze Generieke kaders staat de samenwerking met de GGD in het kader van het BCO beschreven.⁸ Hierin staat onder meer dat de school informatie uitwisselt met de GGD en een lijst maakt van de aanwezige personen en met wie de besmette persoon in contact is geweest.
- Het belang van de **school** om de veiligheid van de leerlingen en het personeel te waarborgen. Dit belang volgt onder meer uit artikel 4c Wet primair onderwijs (Wpo), artikel 3b Wvo en artikel 3 van de Arbeidsomstandighedenwet.
- Het belang van de **leerling** en de **samenleving** dat de leerling onderwijs volgt. Dit is verplicht op basis van de leerplichtwet.
- Het belang van de **leerlingen** om fysiek onderwijs te ontvangen en zijn gezondheid in acht te nemen. Als kinderen te lang niet naar school gaan, leidt dit tot grotere verschillen tussen leerlingen onderling en leervertraging, en kan dit tot fysieke en mentale gezondheidsproblemen leiden.⁹ Deze belangen van het kind zijn in verscheidene mensenrechtelijke verdragen verankerd, meer in het bijzonder het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind (*Trb.* 1990, 170).¹⁰
- Het belang van de **leerlingen en ouders** om tijdig te weten of de leerling risicovol contact heeft gehad om noodzakelijke maatregelen te treffen om een besmetting te isoleren en te voorkomen dat de leerlingen hun familie of andere naasten hiermee besmetten.
- Het belang van de **ouders** om hun kinderen zoveel mogelijk fysiek onderwijs te laten ontvangen voor hun eigen mentale en fysieke gezondheid. Afstandsonderwijs trekt een zware wissel op ouders en heeft onder meer gevolgen voor de uitoefening van hun (vrijwilligers)werk en andere activiteiten, zoals het verlenen van mantelzorg.
- Het belang van de **GGD** om via het BCO de covid-19-epidemie te bestrijden (zie eerder genoemde wettelijke taak in artikel 6, eerste lid, onder c, van de Wpg).

⁶ Zoals die komt te luiden vanaf 1 maart 2021. De regeling is via deze [hyperlink](#) te raadplegen. Het gaat hier om een algemeen verbindend voorschrift dat is voorgehangen aan beide Kamers der Staten-Generaal en waar de Tweede Kamer mee instemt (zie artikel 58c van de Wpg).

⁷ <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/kaders-coronamaatregelen/voortgezet-onderwijs>.

⁸ Zie ook het 95^e, 98^e en 101^e OMT-advies.

⁹ Het OMT wijst hierop in zijn 101^e advies onder verwijzing naar: o.a.: Lee, et al., J. Adolescent Health. 2020; Loades, et al. J. Am. Acad. Child Adolescent Psychiatry. 2020; Christakis et al., JAMA 2020.

¹⁰ Zie ook artikel 13 IVESCR en artikel 2 EP EVRM.

- Het belang van de **samenleving** bij een effectieve bestrijding van het virus en goed opgeleide en gezonde jongeren.

De gevolgen van de schoolsluitingen in het voorjaar van 2020 en tussen december 2020 en maart 2021 laten zien dat deze belangen reëel, concreet en rechtstreeks zijn. Het gaat niet om een speculatief, toekomstig of afgeleid belang. Deze belangen zijn op veel plekken wettelijk verankerd, worden breed politiek en maatschappelijk onderschreven en in de wetenschap erkend. Illustratief voor de zwaarte van het belang is het Nationaal Programma Onderwijs waarmee in totaal 8,5 miljard euro (bijna een kwart van de totale OCW-begroting van 2020) geïnvesteerd wordt om de gevolgen van COVID-19 en de beheersingsmaatregelen te mitigeren, en alsnog alle kansen op volwaardig onderwijs en een goede toekomst te bieden aan leerlingen en studenten.¹¹

3.2 Is de gegevensverwerking noodzakelijk?

De verwerking is noodzakelijk. Als de verstrekking achterwege blijft kan de GGD naar verwachting niet altijd goed BCO uitvoeren, omdat leerlingen zelf onvoldoende op de hoogte zijn van bijvoorbeeld de cohortering, roostering en presentie. Dit geldt in het bijzonder voor het primair onderwijs, maar ook in het voortgezet onderwijs geldt dat leerlingen zelf vaak niet met 100% zekerheid kunnen zeggen of een klasgenoot op een bepaalde dag aanwezig was. Vanwege deze vaak toch beperkte en onvolledige informatie die een leerling of de ouders aanleveren, heeft de GGD geen goed overzicht van de nauwe contacten van een positief besmette leerling, en kan deze contacten hier dan niet over informeren. Om de kans op besmettingen te verlagen is het noodzakelijk dat het BCO goed en zo snel mogelijk wordt uitgevoerd. Zonder de gegevens die de GGD ontvangt van de school is de GGD niet in staat om alle betrokkenen tijdig te informeren, met een aanvullend risico op verdere verspreiding van het COVID-19-virus en mogelijk negatieve consequenties op de continuïteit van onderwijs.

3.3 Staat de inbreuk in verhouding tot het doel?

Met de verstrekking zijn veel (zwaarwegende) belangen gemoeid (zie hierboven bij het gerechtvaardigd belang). De inbreuk op het recht op gegevensbescherming van de betrokkene is gering (zie hieronder bij de belangenafweging (3.6)). Daarom staat de inbreuk in verhouding tot het doel.

3.4 Hoe verhoudt vrijwillige deelname aan het BCO zich tot gegevensverstrekking door de school?

Deelname aan het BCO is niet verplicht. Normaliter belt de GGD de persoon (of ouders/verzorgers) die positief is getest, en vraagt met wie de persoon recent in contact is geweest. In het geval van een leerling wordt tevens de school benaderd, die een limitatief aantal persoonsgegevens verstrekt van te benaderen contacten. Deze contacten, of hun ouders/verzorgers kunnen de keuze nu zelf niet maken om meegenomen te worden in het BCO. Echter, indien de leerling (of zijn/haar ouders/verzorgers) niet wil meewerken aan het BCO kan men hier bezwaar tegen maken bij de school en/of de GGD, zodat er geen contactgegevens van andere leerlingen worden verstrekt. Deze

¹¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/onderwijs-en-kinderopvang/nationaal-programma-onderwijs>.

mogelijkheid wordt opgenomen in de handreiking die aan scholen wordt verstrekt. Hiermee blijft deelname aan het BCO vrijwillig.

3.5 Is het doel op een andere wijze te bereiken?

Het BCO is niet op een andere wijze even effectief uit te voeren. De overwogen alternatieven zijn:

- Dat de GGD enkel aan de leerling die positief is getest vraagt met wie de leerling in de besmettelijke periode in nauw contact is geweest. De ervaring van GGD'en leert dat zeker in de lagere klassen in het primair onderwijs nauwe contacten vaak niet op een andere manier zijn te achterhalen dan via de presentielijsten, omdat (ouders van) jonge kinderen geen inzicht hebben in de contacten van hun kind en ook niet over contactgegevens beschikken. Ook in de hogere klassen van het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs zijn de gegevens die leerlingen en ouders aanleveren in de regel minder volledig en juist dan de gegevens die bij de school berusten. Bovendien kost het op deze manier meer tijd om de benodigde informatie boven tafel te krijgen. Tijd is een belangrijke factor bij het uitvoeren van BCO.
- Toestemming vragen aan ouders/verzorgers/leerlingen. De praktijk leert, bijvoorbeeld met schoolreisjes en de pilot sneltesten¹², dat het zeer moeizaam is om schriftelijke bewijzen van toestemming te verzamelen. Daarnaast kan BCO door de GGD eigenlijk alleen zorgvuldig gebeuren wanneer (bijna) alle (ouders/verzorgers van) leerlingen toestemming geven. Immers kan alleen dan goed bepaald worden wie (nauwe) contacten zijn en kunnen alle betrokkenen adequaat worden geïnformeerd door de GGD. Dit kan anders ook leiden tot het (feitelijke onnodig) naar huis sturen van individuele leerlingen of een hele klas.
- Scholen zelf het BCO laten uitvoeren door te bepalen welke leerlingen moeten worden aangemerkt als categorie 2 en 3 contacten, en aan de hand daarvan te bepalen welke leerlingen in quarantaine zouden moeten, te informeren over testbeleid en de leefregels voor thuisquarantaine, zodat zij geen persoonsgegevens delen met de GGD. Dit is echter geen werkbaar situatie, omdat scholen hiermee (deels) de rol van de GGD'en moeten overnemen, terwijl zij hiervoor niet geëquipeerd zijn. De rol van de GGD'en is ook veel groter dan het alleen 'naar huis sturen' van leerlingen: zij informeren een leerling over het testadvies, plannen afspraken in en geven informatie over quarantaine en andere belangrijke voorschriften en maatregelen en leveren in veel gevallen maatwerk. Daarnaast levert het geven van een rol aan scholen ook problemen op met gegevensverwerking door de school. Scholen hebben namelijk geen wettelijke opdracht om het BCO uit te voeren, terwijl zij voor deze taak dan wel (bijzondere) persoonsgegevens moeten gaan registreren. Dit levert dan ook een inbreuk op de privacy van de leerling en de ouder op. Daarom is deze optie onwenselijk en onwerkbaar.
- Het creëren van een wettelijke grondslag. In de Wet publieke gezondheid is geen delegatiebepaling opgenomen, zodat het creëren van een dergelijke grondslag op wetsniveau moet plaatsvinden, wat veel tijd kost. Dit traject wordt parallel verkend, omdat dit ook mogelijkheden biedt voor andere sectoren waar gegevensverstrekking voor het BCO een probleem is. Indien er echter wordt gewacht op de wettelijke grondslag, kan het BCO in de tussentijd niet plaatsvinden, met alle gevolgen van dien. Daarom is een wettelijke grondslag op dit moment geen goed alternatief.

¹² De pilot sneltesten is een pilot op 30 vo-scholen, waar leerlingen op basis van toestemming van beide ouders en/of verzorgers (indien de leerling jonger is dan 16 jaar) of van de leerling zelf, meedoet aan de pilot sneltesten. Zie voor meer informatie: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/testen/sneltesten-onderwijs>

3.6 Wegen de belangen tegen elkaar op?

- Het gevolg voor de betrokkene die wel in nauw contact (categorie 2) is geweest met een positief geteste leerling, is dat de gegevens van die persoon zonder toestemming aan de GGD worden verstrekt, en dat de GGD aan het begin en aan het eind van de monitoringsperiode telefonisch contact opneemt om de opvolging van de maatregelen, het testen na 5 dagen en het ontstaan van klachten door te nemen. De leerling die niet-nauw contact (categorie 3) is, wordt geïnformeerd over verhoogde waakzaamheid voor het ontstaan van klachten en het bijbehorende testbeleid. Hiermee wordt de kans op mogelijk verdere verspreiding (op school) verkleind. Ook wordt voorkomen dat bij elke besmetting in een klas een of meer leerlingen, of zelfs een gehele klas, onnodig naar huis worden gestuurd. Verdere medewerking aan het BCO gebeurt geheel op vrijwillige basis en heeft in die zin dus geen gevolgen voor de betrokkene, want de betrokkene kan ervoor kiezen om niet mee te werken. Daarnaast kan de leerling die met COVID-19 is besmet ook de gegevens van mede-leerlingen, zonder toestemming, doorgeven.
- Het gaat om slechts 6 categorieën persoonsgegevens die geen van allen kwalificeren als bijzonder of anderszins gevoelig. Het zijn ook gegevens die binnen de scholengemeenschap bekend zijn bij (mede)leerlingen en medewerkers. De ernst van de inmenging op het grondrecht van de betrokkene is dan ook zeer beperkt.
- Voorts zullen aanvullende waarborgen worden getroffen om eventuele ongewenste gevolgen voor de betrokkene te voorkomen of beperken. Dit zijn de volgende waarborgen:
 - De verwerkingsverantwoordelijke, de school, is verplicht om ouders en leerlingen te informeren over de werkwijze en gegevensverstrekking aan de regionale GGD. In deze brief zullen ouders en leerlingen ook worden gewezen op zijn rechten zoals opgenomen in hoofdstuk III van de AVG. Specifiek zal worden gewezen op het recht op bezwaar zoals vervat in artikel 21 van de AVG. OCW zal samen met de sectorraden een modelbrief opstellen die scholen kunnen gebruiken.
 - OCW stelt in overleg met de sectorraden een handreiking voor scholen op over de werkwijze in het kader van het BCO, waarin onder andere het volgende zal worden opgenomen:
 - De gegevens die scholen aan de GGD verstrekt, moeten goed beveiligd en bij voorkeur versleuteld worden aangeleverd.
 - Scholen mogen niet meer persoonsgegevens verstrekken dan opgenomen onder § 2.1, en geen bijzondere persoonsgegevens.
 - Met de GGD'en zullen afspraken worden gemaakt dat de gegevens die zij van scholen ontvangen niet langer worden bewaard dan noodzakelijk. Te denken valt aan 10 dagen.

3.7 Is de verwerking rechtmatig?

Gelet op het voorgaande, namelijk de belangen van de betrokkene, de beperkte inbreuk die gemaakt wordt en het belang dat de verwerking dient kan worden gesteld dat de verwerking rechtmatig is (in de zin van artikel 6, eerste lid, van de AVG).

4. Legitimiteit verdere verwerking van persoonsgegevens

4.1 Is er sprake van een verdere verwerking?

Het is een verwerking die volgt op het verzamelen van de persoonsgegevens en moet in de uitleg van de artikel 29-werkgroep derhalve gekwalificeerd worden als een verdere verwerking.¹³

4.2 Geschiedt de verwerking ten behoeve van de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens verzameld zijn?

De persoonsgegevens zijn verzameld ten behoeve van het kunnen verzorgen van onderwijsactiviteiten aan de leerlingen binnen de kaders van de wet- en regelgeving. De school verwerkt op basis van verschillende doelen en grondslagen persoonsgegevens, zoals¹⁴:

- contactgegevens en persoonsgegevens voor de toelating van de leerling, deze gegevens moeten worden opgenomen in de leerlingadministratie;¹⁵
- absentielijsten worden bijgehouden om te zien of er wordt voldaan aan de leerplichtwet en om uiteindelijk dit verzuim (de)centraal te kunnen melden¹⁶, maar heeft ook een breder doel, zoals i.v.m. brandveiligheid weten welke leerlingen aanwezig zijn.
- Rapportage over de vorderingen van leerlingen¹⁷;
- voor het verstrekken van beleidsinhoudelijke informatie aan de minister;¹⁸
- voor het brede schoolproces, bijvoorbeeld klassenindelingen of de sociale veiligheid monitoren, is ook de verwerking van leerlinggegevens vereist.

Op basis van bovengenoemde doelen en grondslagen kan worden geconcludeerd dat de verstrekking van de persoonsgegevens aan de GGD voor een ander doel is dan waarvoor de gegevens oorspronkelijk zijn verzameld. Dit betekent dat de verdere verwerking niet geschiedt ten behoeve van de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens zijn verzameld.

4.3 Is de verdere verwerking voor een ander doel op basis van toestemming van de betrokkene?

Nee, de verdere verwerking vindt niet plaats op basis van toestemming van de betrokkene. De reden waarom deze grondslag niet geschikt is, is uitgewerkt in § 3.5.

Is de verdere verwerking voor een ander doel op basis van een wettelijke bepaling?

- Artikel 6.10, eerste lid, van de Trm bepaalt (vanaf 1 maart 2021) dat "[o]nderwijsinstellingen (...) de generieke kaders voor onderwijsinstellingen van het Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu in acht [nemen]".
- In de toelichting bij de Trm staat hierover het volgende. "Dit onderdeel regelt dat onderwijsinstellingen de voor hen opgestelde Generieke kaders van het RIVM naleven. Het RIVM heeft tot dusver generieke kaders opgesteld voor het primair onderwijs en het voortgezet onderwijs. Deze kaders bevatten maatregelen die onder meer bevorderen dat de veilige afstand in acht kan worden genomen en het aantal verschillende contacten wordt beperkt."

¹³ WP203, p. 21.

¹⁴ Deze lijst van grondslagen en doelen is niet uitputtend.

¹⁵ Art. 40b Wpo en Art. 27b Wvo.

¹⁶ Art. 27a1 Wvo en art. 21 en 21a Leerplichtwet 1969.

¹⁷ Art. 11 Wpo en Art. 23b Wvo.

¹⁸ Art. 173 Wpo en Art. 103a1 Wvo.

- In het Generiek kader kinderopvang en scholen (leeftijd 0-12 jaar) en het Generiek kader voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs (leeftijd 13-18 jaar) staat beschreven op welke wijzen scholen met de GGD samenwerken in het BCO.

4.4 Is de verdere verwerking verenigbaar?

Het oordeel onder 4.2 l luidt dat de wettelijke bepaling niet voldoet aan de vereisten van artikel 6, vierde lid, aanhef, van de AVG om de doeldoorbreking te rechtvaardigen. Daarom moet gekeken worden of de verdere verwerking verenigbaar is met het oorspronkelijke verwerkingsdoel, waarbij onder meer rekening wordt gehouden met de criteria genoemd in de onderdelen a tot en met e:

- Verband tussen doeleinden: de verdere verwerking kan gezien worden als een logische stap in het verwerkingsproces. Door medewerking aan een goed BCO draagt de school bij aan het bevorderen van een veilig schoolklimaat waartoe zij een wettelijke zorgplicht heeft.
- Het kader: een school speelt vaak al een schakel tussen de leerlingen en publieke instanties die behept zijn met een beschermende of verzorgende taak richting jongeren (denk aan Jeugdzorg).¹⁹ In relatie tot de covid-19-epidemie en zorgplicht voor de veiligheid die de school heeft, is het daarmee niet onverwachts dat een school gegevens verstrekt over leerlingen aan de GGD in het kader van BCO. Indien dit gebeurt, zal dit volledig transparant gebeuren, ouders en leerlingen zullen hierover geïnformeerd worden; het is hiermee kenbaar en voorspelbaar voor de betrokkenen.
- Aard van de gegevens: zoals hierboven reeds in de belangenafweging beschreven, gaat het om een zeer beperkt aantal en niet om bijzondere of gevoelige gegevens.
- Gevolgen: zoals hierboven in de belangenafweging beschreven, heeft de gegevensverwerking, vanuit het oogpunt van de bestrijding van het COVID-19-virus, geen negatieve gevolgen voor de betrokkene, maar juist positieve gevolgen voor de betrokkene en diens directe omgeving.
- Waarborgen: zoals hierboven in de belangenafweging beschreven, staat het bereiken van het doel het toe om aanvullende, passende waarborgen te implementeren.

Gelet op het voorgaande en eerdere oordelen van de Autoriteit Persoonsgegevens,²⁰ kan gesteld worden dat, alles afwegende, de verdere verwerking verenigbaar is met het oorspronkelijke doel waarvoor de gegevens verzameld zijn.

5. Conclusie FG OCW en enkele GGD'en

Deze notitie is voorgelegd aan de FG van OCW en de FG's van enkele regionale GGD'en.

5.1 Conclusie FG OCW

Op basis van bovenstaande (gerechtvaardigd, noodzakelijkheid en afweging van belangen) en de argumentatie in de notitie lijkt het mij dat in dit specifieke geval (schoolbesturen, GGD) gerechtvaardigd belang een mogelijke rechtsgrond kan zijn voor levering van de persoonsgegevens. Een wettelijke verplichting (artikel 6, eerste lid, onderdeel c, van de AVG) zou eerder voor de hand liggen maar is in dit geval (nog) geen optie.

¹⁹ Zie bijvoorbeeld de artikelen 3 en 3a, eerste lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs.

²⁰ Zie bijvoorbeeld Cbp 23 april 2008, z2007-01281.

5.2 Conclusie GGD GHOR Nederland op basis van input enkele regionale GGD'en

GGD'en zien heel duidelijk het belang van zowel het doorgeven van gegevens door scholen aan de GGD'en als het benoemen van een duidelijke grondslag hiervoor. Overigens geldt dit nog meer voor het primair onderwijs dan het voortgezet onderwijs. Zeker in de lagere klassen in het primair onderwijs zijn nauwe contacten vaak niet op een andere manier te achterhalen dan via de presentielijsten, omdat (ouders van) jonge kinderen geen inzicht hebben in de contacten van hun kind op school en ook niet over contactgegevens beschikken. Verder is de weging of de grondslag rechtvaardig belang aan de orde is uiteindelijk aan de scholen, en niet aan de (FG van) de GGD of gemeente.